

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **Ing. B.**, bytom R., zastúpeného JUDr. T., advokátkou so sídlom v Ž., proti odporcovi **P.**, so sídlom v B., zastúpenému N., konajúcim prostredníctvom konateľa - advokáta JUDr. D., so sídlom v B., **o ochranu osobnosti**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 4C 84/2009, o vylúčení sudcu Krajského súdu v Žiline z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 10 Co 317/2010, 10 Co 318/2010, takto

r o z h o d o l :

Sudca Krajského súdu v Žiline JUDr. R. U. - predseda senátu **nie je vylúčený** z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 10 Co 317/2010, 10 Co 318/2010 (veci Okresného súdu Žilina sp. zn. 4C 84/2009).

O d ô v o d n e n i e

Navrhovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne písomným podaním doručeným Krajskému súde v Žiline 10. marca 2011 vzniesol námietku zaujatosti voči JUDr. R. U., sudcovi Krajského súdu v Žiline z dôvodu, že voči tomuto sudcovi je vedené disciplinárne konanie a sudca namiesto vysvetlenia dôvodov a stavu disciplinárneho konania, odmieta poskytnutie informácií, ktoré podľa názoru navrhovateľa by mali byť verejné. Nedôveruje preto tomuto sudcovi, že je schopný rozhodnúť o jeho právach zákonne, spravodlivo, nestranne a nezávisle.

Sudca Krajského súdu v Žiline JUDr. R. U. - predseda senátu vo vyjadrení k námietke zaujatosti uviedol, že nie je zaujatý, k účastníkom konania, ani k ich právnym zástupcom, ani k veci nemá žiadny relevantný vzťah. Na doplnenie uviedol, že odvolací súd/senát, ani jeho jednotliví členovia, nemajú povinnosť a ani oprávnenie (čl. 2 ods.2 Ústavy Slovenskej republiky) oznamovať účastníkom okolnosti viažuce sa k disciplinárnym stíhaniam, resp. postihom ktoréhokoľvek zo sudcov podieľajúceho sa na prejednávaní

konkrétnej veci, pripustenie výkladu prezentovaného právnu zástupkyňou navrhovateľa by z principiálneho hľadiska znamenalo, že objektívne sú z rozhodovania a prejednávania vylúčení sudcovia, proti ktorým je vedené disciplinárne konanie, resp. boli disciplinárne potrestaní. To znamená, že akýkoľvek návrh na začatie disciplinárneho konania (napr. aktuálne aj proti predsedovi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky) by mal za následok faktický zánik funkcie sudcu, lebo takýto sudca sa (účastníkovi) bude javiť ako objektívne zaujatý, keďže „*disciplinárne konanie môže mať súvis s rozhodovacou činnosťou sudcu, s jeho súkromným životom, môže sa dotýkať jeho konania proti konkrétnym fyzickým alebo právnickým osobám a všetky tieto skutočnosti ho môžu subjektívne diskvalifikovať z rozhodovania vecí*“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Žiline (§ 16 ods. 1 tretia veta O.s.p.) posudzoval opodstatnenosť tvrdenej možnosti vzniku pochybnosti o nezáujatosti uvedeného sudcu krajského súdu z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal pritom z ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezáujatosti. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu veci, k nezáujatému prístupu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právnu relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu a to: 1. k veci, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci, alebo 2. k účastníkom konania, ktorý vzťah by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, alebo 3. k zástupcom účastníkov konania, ktorý vzťah by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod bodom 2.

Citované zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednávaní veci alebo taký jeho osobný vzťah k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom, ktorý by pri všetkej možnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na vec a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

Základom pre vylúčenie sudcu môže byť len objektívne existujúci zákonný dôvod (porovnaj § 14 ods. 1 O. s. p.), nie teda iba vyslovená nedôvera účastníka voči osobe sudcu založená na ničím (dosiaľ) nepodloženom a nepreukázanom tvrdení o disciplinárnom stíhaní namietaného sudcu. Samotný uvedený údaj (tvrdenie) navrhovateľa nepredstavuje okolnosť, ktorú možno bez ďalšieho považovať za dôvod vylučujúci namietaného sudcu - predsedu senátu 10 Co Krajského súdu v Žiline z prejednávania a rozhodovania tejto právnej veci. Tvrdená obava z výsledku konania pred krajským súdom ako odvolacím súdom ako subjektívny pocit strany sporu nestačí, jeho obava z nedostatku nezávislosti musí byť objektívne odôvodnená, musí mať konkrétny objektívny základ. Inštitút disciplinárneho stíhania sudcu nemožno totiž zlučovať s inštitútom vylúčenia sudcu v občianskom súdnom konaní vzhľadom na odlišnosť právnych úprav, ich obsah a zmysel. Disciplinárna zodpovednosť sudcu za výkon súdnej moci je predmetom úpravy zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich v znení čl. II zákona č. 185/2002 Z.z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v znení čl. I. zákona č. 426/2003 Z.z. Uplatnenie disciplinárnej zodpovednosti sudcu predstavuje opatrenie, ktoré je implicitne obsiahnuté v čl. 148 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky. Disciplinárny súd zriadený zákonom č. 385/2000 Z.z. o súdoch a sudcoch nepatrí do systému všeobecných súdov, lebo jeho pôsobnosť nie je zahrnutá do výkonu súdnej moci tak, ako je to určené v čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a disciplinárne konanie pred disciplinárnym senátom je samostatným konaním. V dôsledku tohto ani prípadné disciplinárne previnenie, ktorého sa mal podľa navrhovateľa dopustiť sudca Krajského súdu v Žiline JUDr. R. U. a konanie pred disciplinárnym súdom bez ďalšieho nezakladá dôvod na vylúčenie sudcu. Ad absurdum by to znamenalo, že z takto chápaného „pomery k veci“ objektívne by boli z rozhodovania a prejednávania vylúčení tí sudcovia, proti ktorým je vedené disciplinárne konanie, resp. už boli disciplinárne potrestaní, čo znamená, že akýkoľvek návrh na začatie disciplinárneho konania by mal za následok faktický zánik funkcie sudcu, lebo takýto sudca sa (účastníkovi) bude javiť ako objektívne zaujatý. Disciplinárne konanie môže, ale nemusí mať súvis s rozhodovacou činnosťou sudcu. Chýba tu preto objektívny základ na konštatovanie zaujatosti. Ako príčinu a dôkaz zaujatosti sudcu nie je možné vyvodiť ani z odmietnutia poskytnutia informácií o disciplinárnom stíhaní sudcu, ktoré by podľa názoru navrhovateľa mali byť verejné. Podmienky, postup a rozsah slobodného prístupu k informáciám upravuje zákon č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií). Povinnosť sprístupňovať informácie podľa tohto zákona majú povinné osoby vymenované v § 2 citovaného zákona; v prípade fyzickej osoby

túto povinnosť zákon ukladá len fyzickým osobám, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, a to iba v rozsahu tejto ich rozhodovacej činnosti. Fyzickú osobu – sudcu nemožno stotožniť s povinnou osobou podľa uvedeného zákona a táto okolnosť preto nemôže byť dôvodom pre tvrdenie, že sudca má z tohto titulu neakceptovateľný pomer k veci. Povinnosť zverejňovať rozhodnutia disciplinárneho senátu zo zákona patrí iba súdnej rade. V zmysle § 129 ods.7 zákona č. 385/2000 Z.z. predseda disciplinárneho senátu doručí rozhodnutie disciplinárneho senátu súdnej rade, ktorá zabezpečí jeho zverejnenie na voľne prístupnej internetovej stránke.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z vyjadrenia sudcu a ani z ostatného obsahu spisu nezistil žiadne také skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť pochybnosti o jeho nezaujatosti. Pri svojom posudzovaní vychádzal z toho, že nestrannosť sudcu sa prejavuje v dvoch aspektoch. Prvý spočíva v rýdzo osobnom presvedčení určitého sudcu v danej veci. Keďže ide o subjektívnu kategóriu vyjadrujúcu vnútorný psychický vzťah samotného sudcu k prejednávanej veci (zahrňuje vzťah sudcu k predmetu konania, jeho účastníkom a právnym zástupcom), je o nej schopný vypovedať jedine sám sudca. Takto úzko ponímaná kategória nestrannosti by však nenašla v praxi uplatnenie bez jej vyjadrenia aj v širšej a to objektívnej rovine. Za objektívne nemožno považovať len to, ako sa nestrannosť sudcu javí navonok (napr. účastníkov konania), ale najmä to, či reálne existujú okolnosti, ktoré by mohli objektívne založiť pochybnosti o tom, či sudca disponuje určitým vzťahom k danej právnej veci. Z uvedeného vychádza aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, kam patrí osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci, a objektívne hľadisko, ktoré spočíva na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akejkoľvek legitímnej pochybnosti o zaujatosti sudcu. Z tohto pohľadu k vylúčeniu sudcu z prejednávania a rozhodovania veci dôjde nielen vtedy, keď jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom je založený na zaujatosti skutočne preukázanej, ale aj vtedy, keď existuje legitímna pochybnosť o jeho nestrannosti [v zmysle zásady, že spravodlivosť nielenže má byť vykonávaná; musí sa aj javiť, že je vykonávaná („justice must not only be done; it must also be seen to be done“)].

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné napokon osobitne zvýrazniť, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 O. s. p. predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 prvá veta

Ústavy Slovenskej republiky). Vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci možno preto len celkom výnimočne a to zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo. O taký prípad, kedy by bolo potrebné sudcu vylúčiť, však v tejto právnej veci nejde.

Takto nielen so zreteľom na subjektívne hľadisko prezentované vo vyjadrení namietaného sudcu, že sa necíti byť zaujatý, ale aj z objektívneho pohľadu dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že nejestvujú dôvody, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o nestrannosti súdneho rozhodovania za účasti navrhovateľom spochybňovaného sudcu - JUDr. R. U., predsedu senátu 10 Co Krajského súdu v Žiline, ktorý odvolací senát je príslušný vo veci rozhodnúť.

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol, že sudca Krajského súdu v Žiline JUDr. R. U. - predseda senátu, nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania danej veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 7. apríla 2011

JUDr. Jana B a j á n k o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť :
Hrčková Marta